

**ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร
ในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง**
**Cost and Return of Economic Plants of Farmers
in Hua Mueang Sub-district, Muang Pan District, Lampang Province**

สุรีย์มาศ สิงห์คำ* และธีรลักษณ์ สัจจะวาที

Sureemas Singkam* and Theeralak Satjawathee

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ 50000

Faculty of Business Administration, Payap University, Chiang Mai, Thailand 50000

*Corresponding author: Gwang_s@hotmail.com

Received: September 05, 2019

Revised: April 23, 2020

Accepted: April 23, 2020

Abstract

This research intended to study the costs and returns of cash crops of farmers in Hua Mueang sub-district, Muang Pan district, Lampang province. The cash crops were rice (San Pah Tawng 1), Japanese soybean (75-A), sweet corn (Sugar Star Plus), and feed corn (S7328). The Taro-Yamane method was used to calculate the sample set. The population of this study was divided into 4 groups – 244 households growing rice, 104 households growing soybeans, 80 households growing sweet corn, and 77 households growing feed corn – 505 households in total. The data was collected using a questionnaire. Only households growing at least one rai of cash crops were included in the sample. The sample was selected using non-probability sampling with randomization due to accidental sampling.

The statistics used were descriptive statistics; percentage, frequency, mean, standard deviation and the inferential statistic used to test the hypothesis that equality of costs and returns was a paired sample t-test. The result of the study of cost and return on planting rice (San Pah Tawng 1) was the average costs 4,889.27 THB/rai, with net profit of 958.22 THB/rai, with a net profit margin of 16.77 percent. The result of the study of cost and return on planting Japanese soybeans (75-A) was the average costs 20,433.74 THB/rai, with net profit of 2,109.92 THB/rai, with a net profit margin of 9.36 percent. The result of the study of cost and return on planting sweet corn (Sugar Star Plus) was the average costs 3,948.10 THB/rai, with net profit of 5,665.05 THB/rai, with a net profit margin of 58.93 percent. The result of the study of cost and return on planting feed corn (S7328) was that the average costs 4,790.80 THB/rai, with net profit of 1,777.11 THB/rai, with a net profit margin of 27.06 percent.

The result of the hypothesis test was each of the types of cash crops grown had higher returns than costs at the 0.05 significance level.

Keywords: cost, return, economic plants

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งพืชเศรษฐกิจประกอบด้วย ข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 ประชากรของการศึกษาจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณแบบทราบจำนวนประชากรโดยวิธี Yamane (1973) จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกร ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างของผู้ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 จำนวน 244 ครัวเรือน ผู้ปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A จำนวน 104 ครัวเรือน ผู้ปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส จำนวน 80 ครัวเรือน ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 จำนวน 77 ครัวเรือน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยจะเก็บเฉพาะเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัยแยกเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานว่าต้นทุนและผลตอบแทนไม่มีความแตกต่างกัน ใช้วิธีทดสอบแบบ Paired sample T-test

ผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 มีต้นทุนเฉลี่ย 4,889.27 บาท/ไร่ กำไรสุทธิ 958.22 บาท/ไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 16.77 ผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A มีต้นทุนเฉลี่ย

20,433.74 บาท/ไร่ กำไรสุทธิ 2,109.92 บาท/ไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 9.36 ผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส มีต้นทุนเฉลี่ย 3,948.10 บาท/ไร่ กำไรสุทธิ 5,665.05 บาท/ไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 58.93 ผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 ต้นทุนเฉลี่ย 4,790.80 บาท/ไร่ กำไรสุทธิ 1,777.11 บาท/ไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 27.06 และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการปลูกพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิดของเกษตรกรมีผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน ณ ระดับนัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่ 0.05

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน พืชเศรษฐกิจ

คำนำ

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น (Bangkok Business, 2018) ในส่วนพืชเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กระเทียม สับปะรด ลำไย มัน สำปะหลัง (Lampang Provincial Trade and Economic Development Group, 2018) สำหรับพื้นที่เขตตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ถั่วแระญี่ปุ่น ข้าวโพดหวาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Pandee, 2018)

Intharasenee (2018) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง กล่าวว่า แม้ว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้

ให้แก่ประชาชนในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงยากจนและมีหนี้สินจำนวนมาก และได้กล่าวเสริมว่า เกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง นิยมปลูกพืช 2 ชนิด ได้แก่ ข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 โดยข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1 ปลูกในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายนของแต่ละปี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 ปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ Pandee (2018) กำนันตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง กล่าวว่า เกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีพืชเศรษฐกิจอีกสองชนิดที่เกษตรกรนิยมปลูกเป็นจำนวนมาก คือ ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A และข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส ซึ่งจะปลูกในเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน แต่ว่าเกษตรกรภายในตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้ลงทะเบียนกับเกษตรอำเภอ จึงไม่มีข้อมูลดังกล่าวปรากฏในเอกสารทางราชการ จากปัญหาความยากจนและขาดความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินของเกษตรกร และเพื่อให้เกษตรกรได้ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริงของการทำการเกษตร จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน

Achawannantakul (2015) กล่าวว่า ต้นทุน หมายถึง เงินสดหรือสิ่งเทียบเท่าเงินสด เป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการซึ่งเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์อื่น หรือการให้บริการ หรือการก่อหนี้ ทั้งนี้รวมถึงผลขาดทุนที่วัดเป็นค่าตัวเงินได้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ เป็นต้น สอดคล้องกับ Phadoongsitthi (2010) และ Rodwanna (2017) กล่าวว่า

ต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ประโยชน์ไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการรวมถึงตัวเงินเวลาและแรงงาน และ Tongsohkwong (2016) ได้จำแนกต้นทุนตามลักษณะไว้ ดังนี้

1. วัตถุดิบ (Material)

วัตถุดิบ หมายถึง ของที่ซื้อหรือได้มาเพื่อใช้เป็น ส่วนผสมหรือส่วนประกอบอันสำคัญในการทำหรือผลิตสินค้าสำเร็จรูป ต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบ ในการผลิตสินค้าในการศึกษานี้ วัตถุดิบทางตรง ได้แก่ เมล็ดข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 เมล็ดถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A เมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 เมล็ดข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส

2. ค่าแรงงาน (Labor)

ค่าแรงงาน หมายถึง ค่าตอบแทนบริการที่คิดให้แก่ผู้รับจ้างเป็นรายชิ้นหรือรายวัน ค่าแรงงานจึงเป็นค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้าง หรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ในการศึกษานี้ ค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ค่าแรงงานการเตรียมดิน ค่าแรงงานในการเพาะกล้า ค่าแรงงานในการปลูก ค่าแรงงานดูแลรักษา และค่าแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing overhead)

ค่าใช้จ่ายการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นแหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายการผลิตทางอ้อมอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ค่าประกันภัย ค่าภาษี เป็นต้น ในการศึกษานี้ ค่าใช้จ่ายในการผลิต ได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยชีวภาพ ค่ายาป้องกันวัชพืช ค่าเสื่อมราคา ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ดอกเบี้ยจ่าย ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับผลตอบแทน

Komaratat (2011) และ Raksuthi (2000) รายงานว่า การศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทนสามารถใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากความสามารถในการหากำไร (Profitability) ซึ่งมีอัตราส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ เป็นต้น ในที่นี้จะได้นำอัตราส่วนที่นิยมใช้มาแสดง ดังนี้

อัตรากำไรสุทธิ หมายถึง การดำเนินงานของกิจการที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสะท้อนให้เห็นถึงผลตอบแทนที่เป็นกำไรสุทธิ ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขายสุทธิ}) \times 100$$

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

พืชทางเศรษฐกิจประกอบด้วย ข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วและญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 ข้าวโพดหวานพันธุ์ซูการ์สตาร์พลัส ซึ่งจะหาต้นทุน 3 ด้าน ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ตามแนวคิดของ Tongsohkwong (2016) ส่วนผลตอบแทนจะพิจารณาจากกำไรต่อไร่ (บาท) และอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย (%) ตามแนวคิดของ Komaratat (2011) กรอบแนวคิดนี้ประยุกต์จากงานของ Yawichai *et al.* (2016) สามารถเขียนขั้นตอนการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ผ่านกรอบแนวคิดต่อไปนี้ (Figure 1)

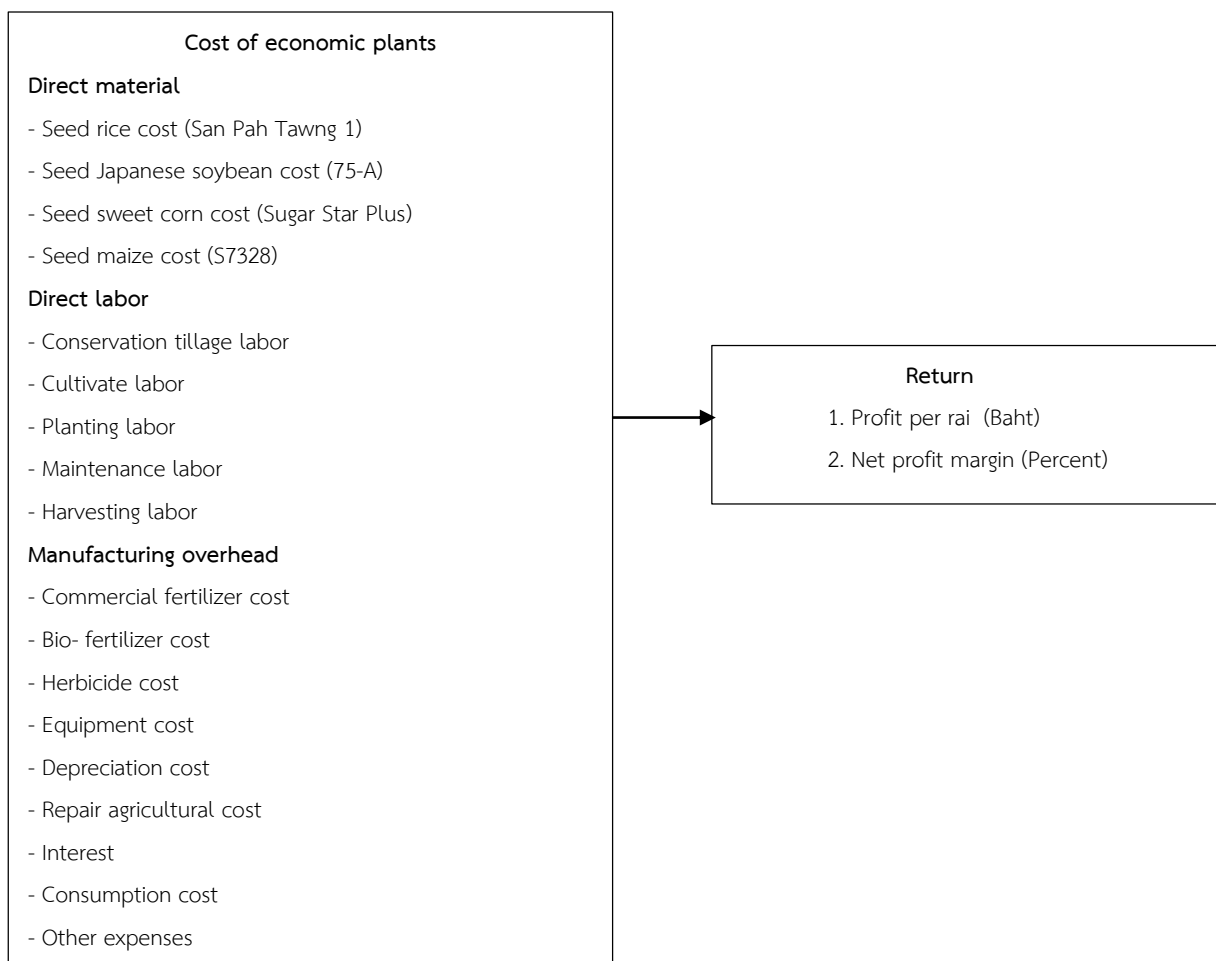

Figure 1 Research framework

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ ในพื้นที่ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วย ข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 จำนวน 624 ครัวเรือน ถั่วแระญี่ปุ่น จำนวน 140 ครัวเรือน ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส จำนวน 100 ครัวเรือน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 จำนวน 94 ครัวเรือน (Pandee, 2018)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยในครั้งนี้ คือ เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วยข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 จำนวน 244 ครัวเรือน ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A จำนวน 104 ครัวเรือน ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส จำนวน 80 ครัวเรือน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 จำนวน 77 ครัวเรือน และกำหนดให้ค่าคลาดเคลื่อน มีค่าร้อยละ 5 โดยใช้สมการของ Yamane (1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ปลูกพืชทางเศรษฐกิจ ในตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจในตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง และการสัมภาษณ์เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการค้นคว้าจากหนังสือทางวิชาการ บทความวิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้นจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรที่ประกอบด้วย ข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 นำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive research)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดหวานพันธุ์ ชูการ์สตาร์พลัส และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - 1) วัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วย ค่าเมล็ดข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ค่าเมล็ดถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ค่าเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 และค่าเมล็ดข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส
 - 2) ค่าแรงงานทางตรง ประกอบด้วย ค่าแรงงานการเตรียมดิน ค่าแรงงานในการเพาะกล้า ค่าแรงงานในการปลูก ค่าแรงงานดูแลรักษา และค่าแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต
 - 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี ค่ายากำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ค่าเช่าที่ดิน ค่าซ่อมเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร และค่าวัสดุสิ้นเปลือง

3. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึง ผลผลิตและรายได้จากการจำหน่ายข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328

4. การทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบโดยวิธี Paired simple t-test ใช้โปรแกรม SPSS ในการคำนวณและหาผลตอบแทนโดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามแบบปิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสอบถามแบบเปิดวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขและข้อความ
3. โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel
4. สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานจะใช้ Paired simple t-test

ผลการวิจัย

เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจจำนวน 505 ราย แยกเป็นชาย 347 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.71 และเพศหญิง จำนวน 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.29 เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทพืชที่ปลูก 4 ประเภท เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 จำนวน 244 รายแยกเป็นชาย 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.97 และเพศหญิง จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.03 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วแระญี่ปุ่น จำนวน 104 ราย แยกเป็นชาย 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.35 และเพศหญิง จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.65 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน จำนวน 80 ราย แยกเป็นชาย 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.25 และเพศหญิง จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.75 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 77 ราย แยกเป็น ชาย 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.92 และเพศหญิง จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.08 (Table 1)

Table 1 The number of agriculturist who grow economic plants (classified by gender)

Farmers of economic plants	Male		Female		Total	
	No.	%	No.	%	No.	%
Rice (San Pah Tawng 1)	139	56.97	105	43.03	244	100.00
Japanese soybean (75-A)	95	91.35	9	8.65	104	100.00
Sweet corn (Sugar Star Plus)	53	66.25	27	33.75	80	100.00
Maize (S7328)	60	77.92	17	22.08	77	100.00
Total	347	68.71	158	31.29	505	100.00

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี มีจำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.67 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วแระญี่ปุ่น ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี มีจำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.73 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี

ขึ้นไป มีจำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.75 และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี มีจำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.75 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิดส่วนใหญ่มียุระหว่าง 41-50 ปี (Table 2)

Table 2 The number of agriculturist who grow economic plants (classified by age)

Age	Rice		Japanese		Sweet corn		Maize	
	(San Pah Tawng 1)		soybean (75-A)		(Sugar Star Plus)		(S7328)	
	No.	%	No.	%	No.	%	No.	%
<30 years	8	3.28	4	3.85	4	5.00	5	6.49
31-40 year	52	21.31	30	28.85	11	13.75	14	18.18
41-50 year	109	44.67	59	56.73	30	37.50	36	46.75
≥51 year	75	30.74	11	10.58	35	43.75	22	28.57
Total	244	100.00	104	100.00	80	100.00	77	100.00

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 162 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.39 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.74 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วแระญี่ปุ่น ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.96 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.12 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ส่วนใหญ่

มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.25 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.75 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.73 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.97 (Table 3)

Table 3 The number of agriculturist who grow economic plants (classified by education level)

Education	Rice		Japanese		Sweet corn		Maize	
	(San Pah Tawng 1)		soybean (75-A)		(Sugar Star Plus)		(S7328)	
	No.	%	No.	%	No.	%	No.	%
Elementary	162	66.39	53	50.96	57	71.25	56	72.73
High school	75	30.74	49	47.12	23	28.75	20	25.97
Vocational certificate	4	1.64	1	0.96	-	-	1	1.30
High vocational certificate	2	0.82	1	0.96	-	-	-	-
Another	1	0.41	-	-	-	-	-	-
Total	244	100.00	104	100.00	80	100.00	77	100.00

ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง คือ ค่าเมล็ดพันธุ์ ส่วนใหญ่เป็นค่าเมล็ดพันธุ์ ถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A จำนวนเงิน 479,530 บาท คิดเป็นวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 1,147.20 บาท/ไร่ รองลงมาเป็นค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน พันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส จำนวนเงิน 309,944 บาท คิดเป็นวัตถุดิบ

ทางตรงเฉลี่ย 833.18 บาทต่อไร่ ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 จำนวนเงิน 288,987 บาท คิดเป็นวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 544.23 บาท/ไร่ และน้อยที่สุดคือเมล็ดพันธุ์ข้าวสันป่าตอง 1 จำนวนเงิน 174,722 บาท คิดเป็นวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 228.39 บาท/ไร่ (Table 4)

Table 4 Direct material cost (seed price)

Direct materials cost (seed)	Amount (Baht)	Number of planted areas (rai)	Average per rai (Baht per rai)
Rice (San Pah Tawng 1)	174,722	765	228.39
Japanese soybean (75-A)	479,530	418	1,147.20
Sweet corn (Sugar Star Plus)	309,944	372	833.18
Maize (S7328)	288,987	531	544.23
Total	1,253,183	2,086	600.76

การปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 พื้นที่ปลูกจำนวน 765 ไร่ มีค่าแรงทางตรง 3,003,330 บาท คิดเป็นค่าแรงทางตรงเฉลี่ย 3,925.92 บาทต่อไร่ การปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A พื้นที่ปลูก 418 ไร่ มีค่าแรงงานทางตรง 3,679,924 บาท คิดเป็นค่าแรงทางตรงเฉลี่ย 8,804 บาทต่อไร่ การปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส พื้นที่

ปลูกจำนวน 372 ไร่ มีค่าแรงทางตรง 1,028,650 บาท คิดเป็นค่าแรงทางตรงเฉลี่ย 2,765.19 บาทต่อไร่ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ S7328 พื้นที่ปลูก 531 ไร่ มีค่าแรงทางตรง 1,826,308 บาท คิดเป็นค่าแรงทางตรงเฉลี่ย 3,439.37 บาทต่อไร่ (Table 5)

Table 5 Direct labor costs

Direct labor costs	Amount (Baht)	Percent	Average per rai (Baht per rai)
1. Rice (San Pah Tawng 1) (amount 765 rai)			
1.1 Conservation tillage labor	699,260	23.28	914.07
1.2 Planting labor	1,000,700	33.32	1,308.10
1.3 Maintenance labor	195,610	6.51	255.70
1.4 Harvesting labor	826,610	27.52	1,080.54
1.5 Oneself labor	281,150	9.36	367.52
Total	3,003,330	100.00	3,925.92

Table 5 (Continued)

Direct labor costs	Amount (Baht)	Percent	Average per rai (Baht per rai)
2. Japanese soybean (75-A) (amount 418 rai)			
2.1 Conservation tillage labor	173,700	4.72	416.00
2.2 Planting labor	881,250	23.95	2,108.00
2.3 Maintenance labor	636,600	17.30	1,523.00
2.4 Harvesting labor	1,693,769	46.03	4,052.00
2.5 Oneself labor	294,605	8.01	705.00
Total	3,679,924	100.00	8,804.00
3. Sweet corn (Sugar Star Plus) (amount 372 rai)			
3.1 Conservation tillage labor	136,050	13.23	365.73
3.2 Planting labor	398,050	38.70	1,070.03
3.3 Maintenance labor	61,950	6.02	166.53
3.4 Harvesting labor	358,800	34.88	964.52
3.5 Oneself labor	73,800	7.17	198.39
Total	1,028,650	100.00	2,765.19
4. Maize (S7328) (amount 531 rai)			
4.1 Conservation tillage labor	155,550	8.52	292.94
4.2 Planting labor	570,600	31.24	1,074.58
4.3 Maintenance labor	111,600	6.11	210.17
4.4 Harvesting labor	815,158	44.63	1,535.14
4.5 Oneself labor	173,400	9.49	326.55
Total	1,826,308	100.00	3,439.37

การปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 พื้นที่ปลูกจำนวน 765 ไร่ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 531,859 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 695.24 บาทต่อไร่ การปลูกถั่วแระญี่ปุ่น พันธุ์ 75-A พื้นที่ปลูกจำนวน 418 ไร่ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 4,377,589 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 10,472.70 บาทต่อไร่ การปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส พื้นที่ปลูก

จำนวน 372 ไร่ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 130,100 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 349.73 บาทต่อไร่ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 พื้นที่ปลูก 531 ไร่ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวน 396,918 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 747.49 บาทต่อไร่ (Table 6)

Table 6 Manufacturing cost

Manufacturing overhead costs	Amount (Baht)	Percent	Average per rai (Baht per rai)
1. rice (San Pah Tawng 1) (Amount 765 rai)			
1.1 Commercial fertilizer cost	394,670	74.21	515.91
1.2 Herbicide cost	55,710	10.47	72.82
1.3 Consumable cost	66,679	12.54	87.16
1.4 Other expenses	14,800	2.78	19.35
Total	531,859	100.00	695.24
2. Japanese soybean (75-A) (amount 418 rai)			
2.1 Commercial fertilizer cost	1,377,975	31.48	3,296.59
2.2 Herbicide cost	2,925,420	66.83	6,998.61
2.3 Consumable cost	74,194	1.69	177.50
2.4 Other expenses	–	–	–
Total	4,377,589	100.00	10,472.70
3. Sweet corn (Sugar Star Plus) (amount 372 rai)			
3.1 Commercial fertilizer cost	63,000	48.42	169.35
3.2 Herbicide cost	53,850	41.39	144.76
3.3 Consumable cost	7,750	5.96	20.83
3.4 Other expenses	5,500	4.23	14.78
Total	130,100	100.00	349.73
4. Maize (S7328) (amount 531 rai)			
4.1 Commercial fertilizer cost	220,960	55.67	416.12
4.2 Herbicide cost	148,400	37.39	279.47
4.3 Consumable cost	21,458	5.41	40.41
4.4 Other expenses	6,100	1.54	11.49
Total	396,918	100.00	747.49

รายได้จากการจำหน่ายข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 เป็นเงินจำนวน 4,493,984 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 5,874.49 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 8.17 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A เป็นเงินจำนวน 9,423,251 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 22,543.66 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 15.79 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส เป็นเงิน

จำนวน 3,576,094 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 9,613.16 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 3.71 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 เป็นเงินจำนวน 3,487,560 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 6,567.91 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 5.24 บาทต่อกิโลกรัม รายได้รวมจากการปลูกพืชเศรษฐกิจทั้งหมด เป็นเงินจำนวน 20,980,889 บาท รายได้รวมเฉลี่ยต่อไร่ 10,057.95 บาทต่อไร่ (Table 7)

Table 7 Income of selling agricultural products

Product	Production output (kg)	Number of planted areas (rai)	Income from product sales		
			Total	Average income	Average income
			income (Baht)	per rai (Baht/rai)	per kilogram (Baht/kg)
Rice (San Pah Tawng 1)	549,763	765	4,493,984	5,874.49	8.17
Japanese soybean (75-A)	596,804	418	9,423,251	22,543.66	15.79
Sweet corn (Sugar Star Plus)	964,814	372	3,576,094	9,613.16	3.71
Maize (S7328)	665,769	531	3,487,560	6,567.91	5.24
Total	2,777,150	2,086.00	20,980,889	10,057.95	7.55

อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 เท่ากับ 985.22 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.77 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A เท่ากับ 2,109.92 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.36 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส เท่ากับ 5,665.05

บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.93 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ S7328 เท่ากับ 1,777.11 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.06 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายจากการปลูกพืชเศรษฐกิจทั้งหมด เท่ากับ 2,246.73 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.34 (Table 8)

Table 8 Proportion of income, cost of sales and net profit per rai and net profit margin

Product	Income from sales per rai (Baht/rai)	Average cost of sales per rai (Baht/rai)	Average net profit per rai (Baht/rai)	Net profit margin (%)
Rice (San Pah Tawng 1)	5,874.49	4,889.27	985.22	16.77
Japanese soybean (75-A)	22,543.66	20,433.74	2,109.92	9.36
Sweet corn (Sugar Star Plus)	9,613.16	3,948.10	5,665.05	58.93
Maize (S7328)	6,567.91	4,790.80	1,777.11	27.06
Total	10,057.95	7,811.22	2,246.73	22.34

H_0 = ผลตอบแทนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ
น้อยกว่าหรือเท่ากับต้นทุนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ

H_A = ผลการตอบแทนจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ
สูงกว่าต้นทุนการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร

เงื่อนไขการทดสอบ Paired sample t-test มี
2 ประการ คือ

$$\text{เงื่อนไขที่ 1} \quad \frac{\text{Sig.}}{2} < 0.05$$

เงื่อนไขที่ 2 $t > 0$

จาก Table 9 พบว่า เงื่อนไขของการทดสอบ
สมมติฐานทางเดียว การทดสอบสมมติฐานผ่านเงื่อนไขทั้ง 2
ข้อ เป็นจริงตามเขตปฏิเสธ H_0 ดังนั้นสรุปว่า ปฏิเสธ H_0
ยอมรับ H_A หมายความว่าผลตอบแทนมากกว่าต้นทุน
จากการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร ณ ระดับ
นัยสำคัญที่ 0.05 (Table 9)

Table 9 Result of paired simple t-test of economic plants (rice, Japanese soybean, sweet corn, maize)

Economic plants	Mean Return-profit	Std. Error Mean	Std. Deviation	t	df	Sig. (2-tailed)
Rice (San Pah Tawng 1)	3,088.91	784.54	12,254.91	3.94	243	0.000
Japanese soybean (75-A)	8,480.27	2,860.13	29,167.70	2.97	103	0.004
Sweet corn (Sugar Star Plus)	26,342.50	2,178.80	19,487.77	12.09	79	0.000
Maize (S7328)	12,255.16	15,530.39	1,769.85	6.92	76	0.000

วิจารณ์ผลการวิจัย

ต้นทุนของการปลูกพืชเศรษฐกิจในตำบล
หัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง พบว่าต้นทุนการ
ผลิตที่มากที่สุด คือ ค่าแรงทางตรง คิดเป็นร้อยละ 58.54
รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 33.77
และน้อยที่สุด คือ ค่าวัตถุดิบทางตรง คิดเป็นร้อยละ 7.69

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pajai *et al.* (2016)
ที่ศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูก
ข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรตำบลคือเวียง อำเภอ
ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่พบว่าต้นทุนการผลิตที่มี
สัดส่วนสูงที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 59.67 และ
ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yawichai *et al.* (2016)
ที่ทำการศึกษาด้านต้นทุนจากการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15

และผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอบ้านดง จังหวัดเชียงราย พบว่าต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูงที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 73.85

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 ของเกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอบ้านดง จังหวัดลำปาง ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 958.22 บาท/ไร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yawichai *et al.* (2016) ที่ศึกษาต้นทุนจากการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ กข15 และผลตอบแทนจากการปลูกข้าว กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอบ้านดง จังหวัดเชียงราย ที่พบว่าได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 2,766.80 บาท/ไร่ และสอดคล้องกับ Prajai *et al.* (2016) ที่ศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ของเกษตรกรหมู่ที่ 6 ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 3,123.12 บาท/ไร่

ผลตอบแทนจากการปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A ของเกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอบ้านดง จังหวัดลำปาง ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 2,109.92 บาท/ไร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tonpanya (2011) ที่ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกข้าวของเกษตรกรหมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 614 บาท/ไร่

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ ชูการ์สตาร์พลัส ของเกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอบ้านดง จังหวัดลำปาง ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 5,665.05 บาท/ไร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chauchuanhang and Wongchai (2018) ที่ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตข้าวโพดหวานฝักสดของเกษตรกรภายใต้ระบบพันธสัญญากับศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ (ไร่สุวรรณ) ในด้านผลตอบแทนพบว่าเกษตรกรภายใต้ระบบพันธสัญญา ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 2,404.14 บาท/ไร่

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ S7328 ของเกษตรกรในตำบลหัวเมือง อำเภอบ้านดง จังหวัดลำปาง ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 1,777.11 บาท/ไร่ สอดคล้องกับ Kuntiwong (2015) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรตำบลบ้านดง อำเภอมะแมะ จังหวัดลำปาง ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน จำนวน 3,774.40 บาท/ไร่

สรุปผลการวิจัย

อัตรากำไรสุทธิ พบว่ากำไรสุทธิจากการปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง 1 เป็นจำนวนเงิน 753,694 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 985.22 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกถั่วแระญี่ปุ่นพันธุ์ 75-A เป็นจำนวนเงิน 881,948 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,109.92 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ชูการ์สตาร์พลัส เป็นจำนวนเงิน 2,107,400 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 5,665.05 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ S7328 เป็นจำนวนเงิน 943,647 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 1,777.11 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิจากการปลูกพืชเศรษฐกิจรวมทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 4,686,689 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,246.73 บาทต่อไร่

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านต้นทุนการผลิต พบว่าต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ค่าแรงทางตรง ซึ่งเป็นการใช้แรงงานแต่ไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงิน เป็นการให้แรงงานตอบแทนกันหรือเรียกว่าประเพณีเอามือ (ลงแขก) ของประชาชนในล้านนา ที่เมื่อมีกิจการของสมาชิกในหมู่บ้านคนในหมู่บ้านจะถือเป็นภาระที่จะต้องช่วยเหลือแบ่งเบา และเมื่อถึงคราวเป็นกิจการของคนอื่นบ้างก็ต้องไปตอบมือที่เขามาช่วยเหลือ ทำให้เกิดแรงงานแฝง แต่ต้องนำจำนวนแรงงานคนที่มาเอามือมาคำนวณเป็นต้นทุนในรูปของตัวเงิน ทำให้มีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงงานทางตรงสูง

2. ในด้านผลตอบแทน พบว่าอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายมีถึงร้อยละ 58.83 ดังนั้นหากมีการเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจก็จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

3. ในการประกอบกิจการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า เกษตรกรควรมีการจัดทำบัญชีบันทึกค่าใช้จ่ายในการลงทุน ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ได้เป็นตัวเงิน เพื่อจะได้ทราบต้นทุนที่ใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจแต่ละครั้ง และได้ผลตอบแทนจำนวนเท่าใด เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการวางแผนงานในการปลูกพืชเศรษฐกิจต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีราลักษณ์ สัจจะวาที ที่ให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน ตลอดจนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ที่สละเวลาในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- Achawannantakul, S. 2015. **Cost Accounting**. Bangkok: Thammasat University Library. 272 p. [in Thai]
- Bangkok Business. 2018. **Top 5 major economic crops of the year 2018**. [Online]. Available [http:// www.bangkokbiznews.com/news/detail/795970](http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/795970) (10 December 2018). [in Thai]
- Chauchankhang, P. and A. Wongchai. 2018. Cost and return production of fresh sweet corn farmers under the contract. **National Corn and Sorghum Research Center** 46(1): 684-689. [in Thai]
- Intharasenee, S. 2018. **Farmers of cash crops in Hua Mueang sub-district, Muang Pan district, Lampang province**. (Interview) (7 November 2018).
- Komaratat, D. 2011. **Cost Management**. 3st. Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. 384 p.
- Kuntiwong, J. 2015. **Cost and Return on Planting Corn Raising Animals of Corn Growers Ban Dong District, Amphoe Mae MoH, Lampang Province**. Lampang: Rajamangala University of Technology Lanna. 34 p. [in Thai]
- Lampang Provincial Trade and Economic Development Group. 2018. **Agricultural Products of Lampang**. [Online]. Available <https://www.dit.go.th/region/LAMPANG/Content?id=911>. (27 December 2018). [in Thai]
- Pajai, S., N. Jinda, S. Anoma, S. Romkaew and T. Satjawathee. 2016. Cost and Return on Thai Jasmine Rice 105 Farming of the Farmers in Village No.6, Keu Wiang Sub-district, Dok Khamtai District, Paryao Province. pp. 610-623. **In Payap University Research Symposium 2016**. Chiang Mai: Payap University. [in Thai]
- Pandee, T. 2008. **Farmers of cash crops in Hua Mueang sub-district, Muang Pan district, Lampang province**. (Interview) 3 December 2018).
- Phadoongsitthi, M. 2010. **Cost Management**. Bangkok: Immer Engineering Education Limited. 354 p.

- Raksuthi, B. 2000. **Business Finance**. Bangkok: Chuan Pim Publisher. 357 p.
- Rodwanna, P. 2017. **Cost Management**. 2st. Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. 465 p.
- Tongsokhowong, A. 2016. **Cost Accounting**. Bangkok: SE education. 413 p.
- Tonpanya, S. 2011. **Cost and Return on Investment from Rice Farms of Farmers at Moo.5 Hua Dong Sub-district, Mueang District, Phichit**. Master Thesis. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [in Thai]
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rded. New York: Harper and Row Publication. 1130 p.
- Yawichai, P., J. Wongkaew, T. Songkam and T. Satjawathee. 2016. Cost and return on rice RD15 farming by the farmers in Pong Srinakron village, Rong Chang sub-district, Pa Daet district, Chiang Rai province. **Khon Kaen Agriculture Journal** 10(1): 7-24. [in Thai]